

Van “Hôtel de Flandre” tot “Grand Hôtel George V”. De Historiek van een galerij.

door Ivan Van Hyfte

Ik ken in Oostende weinig straten die zó eigen-aard-ig zijn als de James Ensorgalerij.

Het is de enige straat die langs weerszijden enkel pare huisnummers telt; aangezien de galerij privé-bezit is, moeten alle eigenaars zelf instaan voor herstelling en onderhoud; ook enig in het stadsbeeld is haar glazen dakbedekking en de meeste Oostendenaars kennen niet eens haar officiële naam (maar houden het bij de “Gloazestroate”)...

De volkstelling van 1814 (1) vermeldt 2 panden die de toegang vormden tot wat aanvankelijk een doodlopende steeg was. Kattestraat 9, bewoond door Guillielmus VANDERGINST (2) en Kattestraat 10, bewoond door Bartholomeus GAUSSEN (3).

Na 1835 (4) en vóór 1839 (5) worden die twee (6) panden afgebroken om plaats te maken voor het neo-classicistisch “Hôtel de Flandre”, toen één van de grote hotels binnen de vestingstad. Zo bezat het een grote inrijpoort, een langgerekte, achterliggende binnenkoer waar koetsen en rijtuigen werden gestald en waar paarden werden afgespannen, en een tuin (7)

In de gemeenteraadszitting van 12 mei 1858 worden een aantal straatnamen gewijzigd: de Kattestraat wordt Vlaanderenstraat die zijn naam te danken heeft aan het gelijknamige hotel, dat graag zijn deuren opende voor buitenlandse excellenties, zeker tot 1857. Zo vond ik in de “Liste des Etrangers” van een plaatselijke krant een Russische prinses uit Sint-Petersburg, prinses von GAGARIN, die er op 17 september logeerde.

Maar rond 1860 wordt “Hôtel de Flandre” afgebroken en vervangen door een nieuw hotel met dezelfde naam. Voor de uitvoering ervan tekent de Kortrijkse architect Hendrik BEYAERT (8) een ontwerp in neo-renaïssancestijl (9) dat perfect de stijl weergeeft van de gebouwen van de Nationale Bank te Brussel: fraaie lijnen, stemmige versieringen zonder bombastisch te willen zijn. De Brusselse “propriétaire” Gustave van LEEMPOEL de NIEUWMUNSTER verhuurt het in 1863 aan Auguste VERMEIRE.

Bij openbare verkoop in 1873, kopen (10) Joseph DAVID, kaarsenfabrikant, Schipperstraat 24, en zijn echtgenote, Adelaïde VALCKE, dit schitterend staaltje van monumentale architectuur dat tot op vandaag, als oudste hotel van Oostende, nog steeds te bewonderen is onder de naam “Grand Hôtel George V”.

17 jaar later, in 1890, schenkt Joseph (11) het hotel en een deel van het huis Christinastraat 22 aan zijn zoon Edouard DAVID, echtgenoot van Marie VANCUYCK. Deze uitbaatster van het Kursaalrestaurant mikt op een Engels cliënteel en laat de - are 97 centiare (12) een grondige metamorfose ondergaan: onder een tonvormige overwelfde galerij (13), ter hoogte van de oorspronkelijke binnenkoer, komen 16 winkeluitbatingen (14). De doodlopende “Galerie Léopold II” was geboren. Merkwaaardige vaststelling: recent studie-onderzoek op het door de stad aangekochte topstuk “De daken van Oostende” van ENSOR wees uit dat de schouw, helemaal links op het doek, dient in verband gebracht te worden met de stoommachine, opgesteld in een annexe, achter de galerij (15).

Achteraan het wandel- en winkelcomplex was zelfs een bioscoop (16) en een drukkerij (17).

Na de Eerste Wereldoorlog, in 1923, houdt DAVID het voor bekeken: hij verkoopt zijn hotel (ondertussen "Grand Hôtel Léopold II), de winkelpanden en de cinema aan de naamloze vennootschap "Ostende Littoral" voor de prijs van 565.000 F (18). Die breekt de scheidingsmuur af met de bedoeling de galerij (ondertussen - officieus - de James Ensorgalerij) door te trekken tot aan de Christinastraat. Daarvoor dienen eerst 3 panden, de nummers 24, 26 en 28 te worden aangekocht en gesloopt.

Op de vrijgekomen ruimte verrijst een nieuw winkel- en appartementencomplex, in art-deco stijl, naar een ontwerp van architect A.V. FOBERT. In het gevelfront, op de gelijkvloerse verdieping, wordt een opening voorzien die toegang verschaft tot de galerij. Zo zijn Christinastraat en Vlaanderenstraat, via de galerij, rechtstreeks met elkaar verbonden. Ook het gelijkvloers van het "Grand Hôtel Léopold II" wordt zeer grondig aangepakt en verbouwd in dezelfde interbellumstijl zoals het gebouw aan de kant van de Christinastraat.

In 1945 vervangt architect A.J. VANDENBERGHE de beglaasde dakkap door een koepel van glazen tegels met luchttrekkers. Ook worden de winkelpanden verbouwd naar de heersende trends van toen en uitgespeeld als toeristische troef.

Op 24 maart 1955 koopt de naamloze vennootschap "Grand Hôtel George V" het oude hotel, aan de ingang van de galerij, aan. De link naar de huidige naam is dan ook vlug gemaakt (19).

Weldra kan een bijna uitsluitend Engels publiek zich vergapen aan de Sheena Scott-shows in "The Flemish Inn".

Maar de toenemende structurele problemen van de galerij waren voor menig wandelaar en toerist een doorn in het oog. De gladde, wat oneffen granito-vloer werd alsmaar meer aangetast en het "vuil" geworden fraaie glazen dak lekte bij regenweer. Handelaars en eigenaars vonden dat hun "gloazestroate" aan een dringende beurt toe was. Hun private investering mondde, eind 1997, uit in een herstel en de reiniging van het fragiele dak en het aanbrengen van een nieuwe vloerbekleding nadat experts de uitgebreide onderkerderingen (!) op stabiliteit hadden gecontroleerd.

Nu kan er in dit leuk ogend "straatje" geslenterd, gekocht, getafeld of gedronken worden. En hoe zou ENSOR zich hier voelen? Als etalagekijker of stamkroegloper?...

(Met dank aan de heer Roger TIMMERMANS)

VERWIJZINGEN

- (1) R. ROTSAERT, Volkstelling 1814, deel XIII Stad Oostende, (1980), p.40
- (2) G. VANDERGINST ° Ieper 1743, wetshouder
x Cornelia FAUSON? ° Kortrijk 1749
- (3) B. GAUSEN ° Amsterdam 1750, eigenaar-makelaar
x Maria DEFRIM, ° 1757
2 kinderen: Maria (°1795) en Amelia (°1796)
- (4) zie Stadsplan VANDEWATER, 1829-1835
- (5) zie plan AVANZO, ± 1839
- (6) Eén ervan, n°10 (perceel 178 op het kadastrale plan van ± 1835) heette toen nog "De Kat" want eind 17de eeuw was er op de westzijde van de "Cattestraete" een huis dat de naam droeg "De Catte" waaruit de straatnaam is gegroeid.
- (7) G. DEVENT, "Zee en Duinen" (1991), p. 75-porseleinkaart.
- (8) N. HOSTYN, De Plate, 1979, p. 16 "Bouwmeesters van Oostende, Belle Epoque XVII, Henri Beyaert".

- (9) Samen met het eerste Oostendse Kursaal (1851-1852) was dit één van zijn Oostendse realisaties.
- (10) Akte van 15-10-1873 voor notaris VAN HALTEREN (77.884.65 BF).
- (11) Akte van 29-11-1890 voor notaris SERRUYS.
- (12) Kadaster-archief West-Vlaanderen, sectie A n° 160/D
- (13) L'Echo d'Ostende van 31 januari 1892: "...l'année dernière on a construit la galerie Léopold".
- (14) Kadaster-archief West-Vlaanderen, sectie A n° 160 E tot en met n° 160 V.
- (15) Kadaster-archief West-Vlaanderen, sectie A n° 160 M "placement d'un moteur à vapeur".
- (16) Le Carillon, 5-6 juli 1913: "Ultra Cinéma. Tous les jours nouveaux films. Séances permanentes."
- (17) Drukkerij Excelsior. zie fotoboek "Oostende graag gezien" (2005) nr. 140.
- (18) Akte van 3 april 1924 voor notaris VAN CAILLIE.
- (19) Met dank aan de h. J.M. BEKAERT om zijn informatie

1850

—❖❖❖ OSTEND ❖❖❖—
Grand Hotel Leopold II and de Flandre

FIRST CLASS ENGLISH FAMILY HOTEL AND PENSION
 RUE DE FLANDRE, 8, the most frequented street of the town.

Close to and with view on the sea; near all places of entertainment Kursaal, Casino, Theatre also the Baths and the English Church. Latest sanitary improvements, every modern comfort.

ELECTRIC LIGHT THROUGHOUT.

Sitting and smoking rooms. Very advantageous arrangements for families and long stay. All enquiries receive prompt attention.

Good cuisine and Cellar.

English attendants. Civility. The omnibus of the hotel meets all trains and steamers.

E. DAVID-VAN CUYCK
 PROPRIETOR AND MANAGER

ALSO PROPRIETOR OF THE DINING AND DRAWING ROOMS OF THE KURSAAL.

The proprietor having resided many years in England is well able to cater for English visitors.

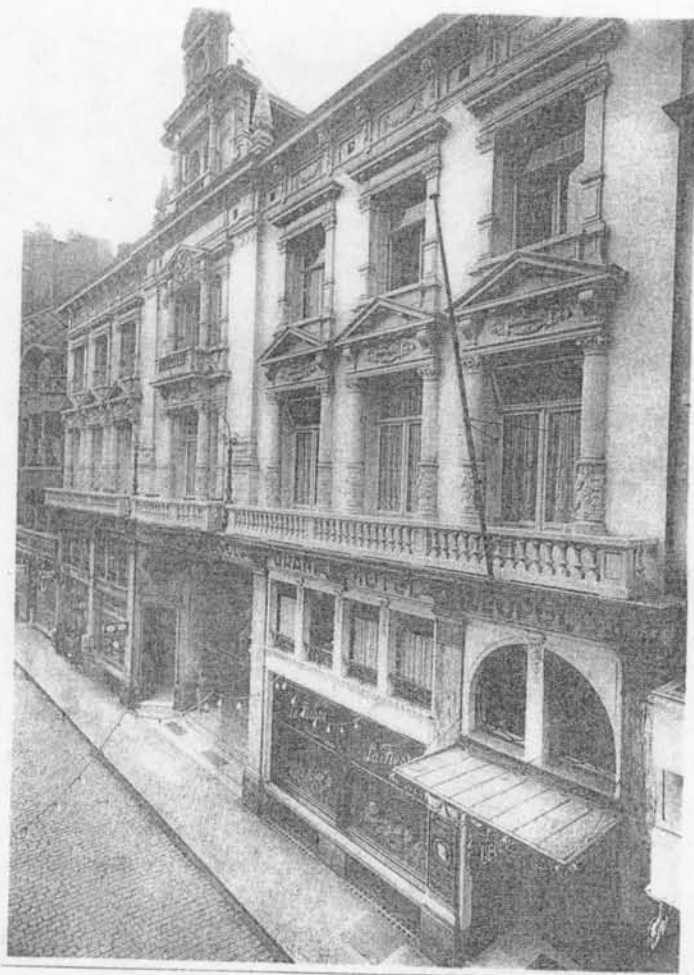
Boarding terms from 7^s a day. — No extras.

Comfortable bedrooms, light and attendance from 5 francs a day.

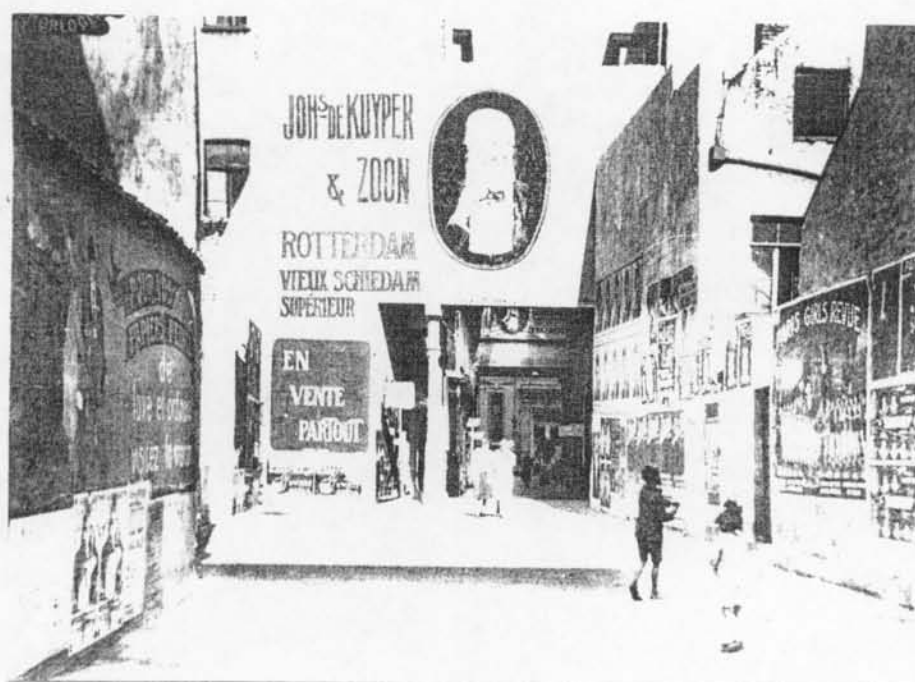
—❖❖❖ HOURS OF MEALS ❖❖❖—

Breakfast : At convenience from 7 till 10 1/2 A. M. Dinner : At convenience from 5 1/2 till 8 1/2 o'clock.
 Luncheon " " 11 1/2 " 2 1/2 P. M. Tea, Coffee, Chocolate and Milk always handy.

DINNERS A LA CARTE — MEALS ARE TAKEN AT SEPARATE TABLES.

1930

6 september 1921(Verz. M.S.K. Oostende)

2006 - 315

James Ensor poseert op 09 april 1935, richting Christinastraat (Verz. M.S.K. Oostende)

James Ensor poseert op 09 april 1935, richting Christinastraat (Verz. M.S.K. Oostende)

05 juni 1954. Burgemeester Van Glabbeke opent officieel de "James Ensorgaanderij" (Verz. M.S.K. Oostende).

05 juni 1954. Toehoorders tijdens de speech (Verz. M.S.K.Oostende)

05 juni 1954. James Ensorgaanderij nr. 12 "Art Shop" (Verz. M.S.K. Oostende)

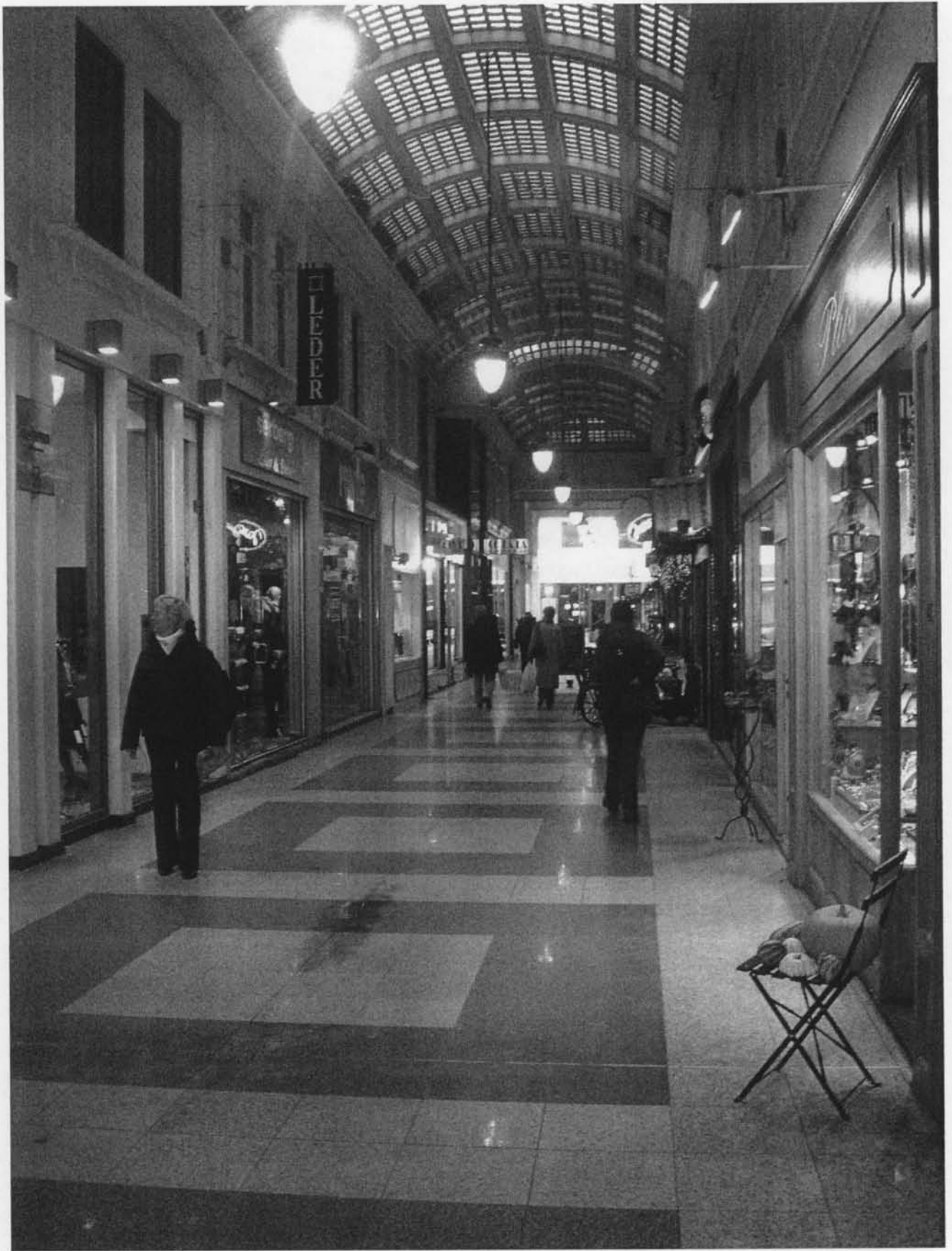
05 juni 1954. Marokkaans winkeltje in de James Ensor Gaanderij (Verz. M.S.K. Oostende)

14 augustus 1955. Sfeervolle avondopname van de James Ensorgaanderij, richting Christinastraat (Verz. M.S.K. Oostende)

James Ensorgaanderij anno 2006 (gezien vanuit de Christinastraat)

James Ensorgaanderij anno 2006 (gezien vanuit de Vlaanderenstraat)

